

960101-4

Filosofie může dostát svému poslání jen tak, že odliší několik vrstev v rámci toho, čím se musí zabývat (a filosofie se *může* zabývat čímkoliv, ale pouze jako východiskem, tj. ne cokoliv může být jejím cílem), a v rámci tohoto odlišení si uvědomí, že jejím hlavním a rozhodujícím zájmem musí být myšlenky, ideje, nikoliv jejich geneze ani historie, nikoliv jejich eventuální personální sjednocenost, a už vůbec ne jejich asociace jakéhokoliv druhu. Proto důraz na kontext může podržet svou platnost pouze za předpokladu náležitého odlišení důležitosti jednotlivých rovin tohoto kontextu. Nejdůležitější rovinou musí zůstat myšlenková (ideová) integrita, kterou je třeba důsledně nadřazovat jakémukoliv druhu fakticity. Interpretujeme-li myslitele, musíme na první místo klást interpretaci jednotlivých jeho myšlenek a myšlenkových konceptů, které musíme pochopit a uchopit tak, abychom zpětně mohli posoudit, nakolik se onen myslitel přijatelně nebo znamenitě zhostil sám jejich uchopení a pochopení (je tu podobnost s odlišením uměleckého díla od jeho pouze vnější stránky, totiž od pouhého artefaktu). To vše ovšem vůbec neznamená, že můžeme ostatní roviny kontextu nějak zanedbávat. Rozhodně to však znamená, že se nemůžeme nikdy zcela spoléhat na to, že i tam, kde integritu celkové koncepce nějaké myslitele nevidíme, ji musíme předpokládat. Právě naopak: pokud ji nedovedeme dešifrovat a odhalit, musíme o ní přinejmenším metodicky pochybovat. Úkolem interpretovým je především znovuustavení – a případně prosté ustavení – filosofického konceptu z vybraných partií textů příslušného filosofa ad integrum, ať už interpretovaný myslitel toho sám nějak dosáhl nebo nedosáhl (eventuelně ani nechtěl dosáhnout, jak to známe třeba u Kierkegaarda nebo Nietzsche). Jedině tak můžeme prozkoumat, zda měl onen myslitel své koncepce do hloubky promyšleny anebo zda mu hlavou šly četné, někdy snad i geniální nápady, které však nikdy potřebným způsobem nesevřel ve vždy zajisté relativní, ale skutečnou (živou) jednotu, bez níž filosofie přestává být filosofií. Samotné nápady mohou být cenné a inspirující, ale pokud nelze prokázat, že je jejich „autor“ náležitě zpracoval, musí být dodatečně zpracovány bez něho a někdy dokonce proti němu. Jinak by totiž filosofická interpretace ztratila svou kritičnost a eo ipso i svou filosofičnost.

(Písek, 960101-4.)